

Buông lỏng quản lý xuất bản

02:49 10/12/2014

Sự ra đời của nhiều nhà xuất bản (NXB) đã kéo theo sự cạnh tranh...

Bài 1: Sách kém chất lượng... sống khỏe

Bài 2: “Phù tay”... là xong chuyện?

(THCL) _ Sự ra đời của nhiều nhà xuất bản (NXB) đã kéo theo sự cạnh tranh... Để tồn tại, hiện nay, không ít NXB đã tìm cách liên kết với các đơn vị tư nhân bằng cách bán giấy phép và logo rồi phó mặc đơn vị làm sách thao túng, tự chủ động trong khâu bản quyền, biên tập in và phát hành sách.

NXB: Năng lực yếu

Một giám đốc công ty làm sách tiết lộ, chỉ cần bỏ ra 500.000 - 5.000.000 đồng có thể dễ dàng mua được giấy phép xuất bản một cuốn sách. Bởi vậy, thị trường tràn lan sách liên kết, tuy nhiên, điều đáng nói là chất lượng sách cực kỳ cầu thả về cả nội dung và hình thức, thậm chí có nhiều cuốn sách sai lệch về nội dung, văn hóa thẩm mỹ, vẫn được lưu hành trên thị trường.

Việc loạn thị trường sách - không chỉ mới diễn ra trong những năm gần đây, mà đã xảy ra trong một thời gian dài. Một trong những nguyên nhân dẫn đến sự việc trên đó là do nhiều NXB năng lực cạnh tranh yếu. Trong số gần 70 NXB trên cả nước hiện nay, số NXB năng động và có uy tín trên thị trường có thể tự tìm kiếm đầu sách và phát hành những cuốn sách có giá trị chỉ đếm trên đầu ngón tay, số còn lại là hoạt động không hiệu quả. Nếu muốn có tiền, họ phải tìm những cách kinh doanh khác, trong đó, việc mua bán giấy phép xuất bản là một phần quan trọng. Tuy nhiên, đối với những NXB đó, dù không làm tốt công việc của mình cũng không thể bị đào thải, bởi việc liên kết xuất bản và mua bán giấy phép vẫn đang là “bầu sữa mẹ” nuôi sống họ.

Lợi dụng kẽ hở trong liên kết, nhiều đơn vị làm sách đã thay bìa cuốn sách bằng một cái tên khác, nhưng nội dung bên trong thì không có gì thay đổi. Giám đốc một NXB sách có uy tín cho biết, rất nhiều lần nhận được phản ánh của độc giả về sự giống nhau đến không ngờ của 2 cuốn sách do NXB này phát hành, tuy nhiên, khi kiểm tra lại đã phát

hiện ra do công ty liên kết với NXB đã tự đổi tên cuốn sách để in thêm và phát hành ra thị trường.

Không chỉ nhập nhèm trong việc thay đổi tên sách, nhiều công ty làm sách còn tự ý chỉnh sửa bản duyệt của NXB, hoặc thêm bớt nội dung cuốn sách mà không xin ý kiến của NXB. Chính vì vậy, chỉ trong một thời gian ngắn, liên tiếp xảy ra những sai phạm trong lĩnh vực xuất bản gây bức xúc trong dư luận.

Vụ việc gần đây liên quan đến cuốn sách Ôn luyện và nâng cao toán tiểu học, có thể thấy, Công ty TNHH In Phong Phú, khi nộp lưu chiểu cho NXB Đại học Quốc gia Hà Nội tất cả 20 cuốn sách đều bảo đảm về nội dung và chất lượng, thế nhưng, khi phát hành trên thị trường thì sách lại mất 10 trang nội dung. Dù NXB đã yêu cầu công ty giải trình và có biện pháp thu hồi cuốn sách, nhưng đến nay, sách vẫn được lưu hành ngoài thị trường. Điều đó cho thấy, chỉ cần mua được giấy phép xuất bản, Công ty TNHH In Phong Phú tự cho mình toàn quyền in ấn và phát hành sách, bất chấp quy định về Luật Xuất bản, yêu cầu của cơ quan cấp phép khi có sai phạm. Sự việc trên, không chỉ làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến uy tín của NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, mà còn gây thiệt hại cho người đọc và sử dụng sách.

Cơ quan quản lý đang “buông”?

Liên kết trong xuất bản đang dần bộc lộ những bất cập. Chỉ tính trong 11 tháng đầu năm, Cục Xuất bản đã xử lý hơn 80 trường hợp vi phạm. Đáng lưu tâm là sự mất kiểm soát, điều tiết thị trường sách của NXB. Nhiều ý kiến cho rằng, để chấm dứt tình trạng nhiều nhượng trong công tác xuất bản như hiện nay, chỉ cần cấm việc liên doanh, liên kết, giải tán các đơn vị làm sách tư nhân.

Tuy nhiên, lại có những ý kiến cho rằng, không thể vì những sai phạm ở một số cuốn sách mà cấm hoạt động liên doanh - liên kết giữa các NXB và các đơn vị tư nhân. Bởi lẽ, trên thực tế, không thể phủ nhận sự xuất hiện của các công ty hoạt động trong lĩnh vực truyền thông và xuất bản - đã góp phần làm ấm lại thị trường sách. Sự năng động của các đơn vị làm sách tư nhân trong việc tìm kiếm thị trường và bản thảo, cùng bộ máy gọn nhẹ, làm việc hiệu quả, đã cho ra đời những đầu sách có giá trị của thế giới, hoặc những tác phẩm vừa đoạt giải thưởng danh giá của các nước. Lượng sách xuất bản trên thị trường vẫn đạt mức cao. Doanh thu từ các kỳ hội sách tại TP. Hồ Chí Minh và Hà Nội không ngừng gia tăng.

Ông Chu Văn Hòa, Cục Trưởng Cục Xuất bản cho rằng, quan trọng nhất vẫn chính là các NXB trong việc chọn đối tác để liên kết và làm tốt công tác hậu kiểm. Bởi chính họ sẽ chịu thiệt hại nặng nề nhất khi có sai phạm xảy ra. Thiệt hại về kinh tế có thể bù đắp được, nhưng thiệt hại về uy tín thì không dễ gì lấy lại. Thứ nữa đó chính là vai trò của các cơ quan chức năng có liên quan như Cục Xuất bản (Bộ Thông tin và Truyền thông)...

Ông Hòa cho biết, sắp tới, Bộ Thông tin và Truyền thông sẽ ra thông tư xử lý cụ thể với từng mức độ sai phạm, trong đó, đối tác liên kết xuất bản cũng phải chịu trách nhiệm trước pháp luật.

(Xem số báo 122, trang Chính sách & Cuộc sống, ngày 3/12/2014)

Huyền Hoa